Citace záznamu

Robert Gája, Dům U Zlatého stromu - Praha, arkády, *Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě* (online databáze), https://stuky.upce.cz/node/1004, vyhledáno 28. 3. 2024.

Dům U Zlatého stromu - Praha, arkády

Číslo záznamu: 1004

Bližší určení díla: štuková výzdoba cviklů 1. patra arkádového ochozu

Památkově chráněno, č. úskp: 38756/1-379

Umístění: Arkády severního a východního křídla 1. patra

Datace: do 1608



Praha, dům U Zlatého stromu, pohled na severní křídlo arkádového ochozu (asi 1993) (reprodukce, archiv NPÚ ÚOP Praha)

Anotace

Renesanční přestavba domu proběhla zřejmě za Jana Paumbergera z Paumpergu (dle datace na vstupních vratech 1608). Třetí a čtvrté podlaží získal dům teprve při adaptaci na konci 20. let 20. století. Jedná se o jeden z nejlépe dochovaných renesančních domů s arkádovým nádvořím v Praze. Renesanční jsou arkády jižního, východního a severního křídla. Arkádu patra nesou bosované pilíře s předloženými toskánskými polosloupy, v patře je zrychlený rytmus toskánských sloupů. Cvikly arkád jsou vyplněny štukovým rostlinným reliéfem, parapety jsou rovněž vyplněny štukovými poli. Arkáda je podklenuta křížovou klenbou. Přízemí i patro jsou zaklenuty vesměs valenými klenbami s výsečemi. V patře východního a severního křídla jsou hrany kleneb ozdobeny pásky, které se protínají ve středu ve štukových svornících s rostlinným dekorem. Rostlinným štukovým dekorem je vyzdobeno celkem 9 cviklů a 2 polocvikly a jeden koutový cvikl, vedle toho také pilastr s iónskou hlavicí v patře v severozápadním koutě nádvoří, který představuje zřejmě prozatímní ukončení arkád, před realizací západního arkádového křídla (Pešta 2017, s. 106–107).

Abstract

The Renaissance reconstruction of the house probably was carried out under Jan Paumberger of Paumperg (according to the date on the entrance gate 1608). It is one of the best preserved Renaissance houses with an arcaded courtyard in Prague. On the arcades there are stucco decorations with floral motifs. On the first floor of the east and north wings, the edges of the vaults are decorated with bands that meet in the middle in stucco bolts with floral decoration. The south wing of the arcade has a six-part vault with stucco ribs and a central rosetta with zoomorphic and floral motifs. Simple stucco decorations have been preserved in the rooms of the first floor of the east and south wings.

Kraj	**Okres**	**Obec**	**Katastr**
Hlavní město Praha	Praha	Praha	Praha - Staré Město

Ulice, čp. / č. o.	**GPS**
Dlouhá 729/37	50.0908496, 14.4266752



Technika štuku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
modelovaný tažený štuk, byl modelován na místě z kvalitní vápenné malty, povrchově upraven, zkletován ocelovými nástroji (rest. záměr září 1998)	kvalitní vápenná malta	monochromie (stávající stav) Během restaurátorského průzkumu v roce 1997 nebyla prokázána odlišná barevná úprava rostlinného dekoru. Jádro tvoří malta přírodní barvy – světle písková barva, světlý okr. Nejstarší barevnou vrstvou na archivoltách a cviklech je šedozelená nebo světlý nebo světložlutý okr (například také na klenbách). Při poslední obnově v roce 1998 byly nedegradované části štukové výzdoby pouze konzervovány a doplněny byly degradované části, tak že jdou dosud odlišit. (Restaurátorský záměr, 1998)	Původní stav s druhotnými zásahy

Historické zásahy / opravy

Generální přestavba domu je spojená s jeho navýšením v letech 1926–1928, došlo zřejmě k výměně toskánských sloupů na arkádovém ochozu za kopie (Jan Pešta 2017), zachovány zůstaly jen v krajních osách. Pravděpodobné jsou i zásahy údržbového typu do cviklů. Na fotkách z konce 80. a začátku 90. let (možná až 1993?) 20. století je patrná výrazná degradace, která byla způsobena dlouhou neúdržbou po roce 1945. Restaurování arkád včetně štukových cviklů bylo provedeno na podzim roku 1998. Jeden zcela nedochovaný reliéf byl rekonstruován podle historické fotografie, která byla překreslena a přenesena na plochu, nejprve byl udělán hrubý model v maltě a detailní úpravy byly provedeny vápenným kletovaným štukem.

Literatura

Milan Pavlík, Dům U Zlatého stromu v Praze I, *Zprávy památkové péče XXIV,* 1964, s. 1–5, 32.
Emanuel Poche a kol., *Praha na úsvitu nových dějin (čtvero knih o Praze): architektura, sochařství, malířství, umělecké řemeslo,* Praha 1988, s. 132–135, 138.
Pavel Vlček (ed.) a kol., *Umělecké památky Prahy. Staré Město, Josefov,* Praha 1996, s. 29, 456–457.

Prameny

Miroslav Baše – Jan Muk – Martin Ebel, P*raha 1, Staré Město, čp. 729, Dlouhá tř. dům "U Zlatého stromu", Stavebně historický průzkum,* Praha 1990, strojopis.
Milan Pavlík – Dobroslav Líbal, *Praha stavebně historický průzkum, Staré Město čp. 729,* Praha SÚRPMO 1962, strojopis.
Jan Pešta, *Praha – Staré Město, Dům čp. 729/I "U Zeleného stromu*", Rožmitál pod Třemšínem 2017, strojopis.
Restaurátorský záměr. Dům U Zlatého stromu, Dlouhá 37. Restaurování dvorních průčelí, (Soukup, ŠTUKO - družstvo umělecké výroby sochařsko-štukatérské), Praha 1998.
Miloslav Šonka – Vít Eckert, *Průzkum fasády měšťanského domu U Zlatého stromu, Dlouhá čp. 729/37, Praha 1 - Staré Město*, Praha 1997.
Závěrečná restaurátorská zpráva, čp. 729/I, dům U Zlatého stromu, Dlouhá 37, rest. dvorního průčelí, (Soukup, ŠTUKO - družstvo umělecké výroby sochařsko-štukatérské), Praha 1998.

Autoři záznamu

Robert Gája

Datum poslední změny

14.1.2024

Fotodokumentace současného stavu



SHP 2017 Jan Pešta, analytický plán 1. patra, s vyznačením pořadí cviklů



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, klenba lodžie východního křídla, detail štukového svorníku (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, štukový pilíř a výzdoba cviklů (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, detaily napojení valené klenby na arkády (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, detaily koutového výběhu (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled k východu (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled k západu (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, arkády lodžie z exteriéru (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, klenby arkád se štukovými pásky a svorníky (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, štukový pilíř a výzdoba cviklů (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, štukový pilíř a cvikl č. 1, a doplněná výzdoba štuková (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, cvikl č. 2 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, koutový pilíř č. 4 a výzdoba cviklů (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 5 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 6 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 7, patrný je rozsah doplnění (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 8, obnovený podle fotografie (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 8, obnovený podle fotografie (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 9 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 10 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, východní křídlo, cvikl č. 11 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, celkový pohled na arkády východního křídla (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, cvikl č. 7 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, cvikl č. 6 (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo (Robert Gája, 2022)



Praha, dům U Zlatého stromu, čp. 729, Staré Město, severní křídlo, výzdoba cviklů nad sloupy 3 a 4 (Robert Gája, 2022)